

KONGRE TAM METİN KİTABI

I. ULUSLARARASI İKSAD SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

9-11 Mart 2018
MARDİN

Editörler

Prof. Dr. Yasemin AYDOĞAN
Doç. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN

Iksad Publications - 2018©
ISBN – 978-605-9885-62-1

Yayın tarihi: 1 Nisan 2018

KUTLU DOĞUM KUTLAMALARI VEYA MEVLİD KANDİLİ

Mustafa AKMAN

Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
makman64@gmail.com

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, ilk defa 1989 yılında Peygamber aleyhisselamı hatırlayıp anmak amacıyla başlatıp öncülüğünü yaptığı Kutlu Doğum etkinlikleri zamanla günlere, haftalara sığmaz oldu. Öyle ki Kutlu Doğum Haftası olarak başlatılan merasimler, Nisan ayının tamamına yayıldı. Hatta Nisan neredeyse artık kutlu doğum ayı haline geldi. Keza camilerde başlayıp salonlara ve zamanla statlara taşdı. Haliyle bu gelişme, isminde de bir değişikliği zorladı. 'Kutlu Doğum Günü' iken bu, 'Kutlu Doğum Haftası' hatta 'Kutlu Doğum Ayı' olarak kutlanmaya başlandı ve böylece uzun bir süre anılmaya devam etti.

Belirtilen dönemde Diyanet'te çalışan FETÖ'ye mensubiyeti bilinen kişilerce "İlimli İslam" projesi kapsamında "Protestan İslam"ı (Amerikancı İslâm ya da İslam'ın bir yaşam biçimi olmasını değil; kimlikteki bir ayrıntı olarak kalmasını isteyenlerin hizbini) oluşturma amacıyla projelendirilen bu kutlamalar, toplumda gördüğü kabul nedeniyle artık, kimi yerlerde/ çevrelerde görülen olumsuz uygulama ve imajlarına binaen karşı durmanın belki de mümkün olamayacağı bir misyon da yüklenmiş oldu. Mamafih bu faaliyetler, bir açıdan Peygamber'i kamunun gündemine oturtması hasebiyle insanların âlemlere rahmet Muhammed aleyhisselam ile irtibat kurmalarını veya tazelemelerini de sağladı. Çünkü bu kutlamalar, topluluklara Allah'ın kulu ve Resûlü Muhammed'i anlatmaya, halkları bu münasebetle bir nebze de olsa duyarlı ve hassas kılmaya da vesile olmaktadır. Nitekim bu çerçevede düzenlenen bir kısım sohbet, konferans ve sempozyumlarda, sunulan tebliğlerde nice güzel bilgiler ve bunların kitaplaşmasıyla kıymetli dokümanlar da üretilmektedir. Şüphesiz bu sohbet ve konferanslarla verilen ve halkta sahih bakışı sağlayan malumat ile sempozyumlarda sunulan ufuk açıcı tespitler, takdire şayan olsa gerektir. (bkz. Mustafa Akman, (İstanbul Başakşehir Belediyesi) Başkaşehir (kültür sanat aktüalite) dergisi, Mart -Nisan 2017, sayı: 12, sf. 16-18)

Bu bakımdan bahsi geçen kutlamalara artık şu veya bu sebepten karşı gelmek ya da mesafeli durmak çok da icap etmese gerek diye düşünüyoruz. Zira böylesi durumlarda zarfla mazrufu birbirine karıştırmamak gerektir. Resûlullah'ı anmaya, hatırlamaya vesile olan her etkinliğe yol vermek ve katılmak lazımdır. Kanımızca bu, işin zarf tarafıdır ve bu yönüyle pek fazla bir sakınca da oluşturmamaktadır. Sakınca daha çok mazrufta/ mahiyetinde bulunmaktadır. Dolayısıyla böylesi etkinliklerde, Kur'an söylemindeki sahih peygamber anlayışını yaymak adına olabildiği kadar çaba sergilemek lazımdır. Nitekim dediğimiz gibi bu adla düzenlenen kimi programlarda bugüne kadar çok sayıda güzel konferans, sohbet vs. icra edilmiş, kıymetli yazılı dokümanlar ortaya konulmuştur. Dolayısıyla böylesi güzel ve kalıcı

sonuçlara ulaşmak adına bu tür etkinliklere katılmalı ve dahası bu düzlemde katkı sağlayacak kimselerin desteği temin edilmeye çalışılmalıdır.

Zira bugün biz, Peygamber'i (s) anlatıp tanıtma niyetiyle, daha çok da Kur'an'a aykırı, zayıf ve uydurma rivayetleri doğruymuş gibi kabul ederek yazılmış devasa bir külliyatla karşı karşıyayız. Keza ölçsüz bir 'peygamber sevgisi ve aşkı'yla yazılmış ve bahsi geçen yaklaşımı haiz yığınla sanat ve edebiyat ürünü mevcuttur. İslamî neşriyat denilen bu eserlerde, klasik veya modern na'nlarda, mesnevilerde; hep aynı zayıf ve uydurma rivayetler, geçmişten gelen (atalardan miras kalan) her şeyin doğru olduğu kabulüyle hiçbir eleştiriye tabi tutulmadan, günümüz insanına sunulduğunu görmekteyiz.

Bu bağlamda sözgelimi Montgomery Watt, Resulullah'ın (s) hayatını anlattığı kitabına, risalet öncesi seferlerinin birinde karşılaştığı Rahip Bahira diyaloguyla başlar ve okuyucu, yazarın bunu sanki onaylayarak anlattığını zannederken sonunda o bu anlattıklarını tamamıyla bir hikâye (Peygamber ve Devlet Adamı Hz. Muhammed, çev. Ünal Çağlar, Yöneliş Yayınları, İstanbul 2001, sf. 11-13.) olarak niteler. Maalesef, özelde Siyer genelde ise İslam Tarihi kaynakları bu anlamda yığınla hikâye/ malumatla doludur. Bu eserlerin birçoğunu okuduğunuzda Resulullah'ın sanki kırkıktan sonra değil doğumundan itibaren elçilikle görevlendirildiğini ve bunu dünya âlem herkesin bildiğini sanmaya başlırsınız. Oysa Kur'an ve onun iniş süreci bunun böyle olmadığını sarahatle ortaya koymaktadır. Ne var ki bir kısım ulemamızın, hızını alamayarak, bu peygamberliğe başlama noktasını daha ötelere ve hatta 'kâinatın yaratılış gerekçesi' olarak takdime kadar götürdüklerini görmekteyiz.

Bu çerçevede bilindiği gibi ekseriyetle; halkın mevzulara karşı yaklaşımı ve onları kabulü ile aydınlarınki farklı olmaktadır. Dolayısıyla vaaz-u nasihatler yoluyla da olsa halka aktarılan bilgilerin, söz konusu halk tarafından nasıl algılandıklarını tespitle tashihi yoluna gidilmesi gerekmektedir. Değilse Peygamberi (s) yüceltme hususunda, Hıristiyanlara, Peygamberleri İsa'yı (a) yüceltme yarışında fark atılmış olunacaktır.

Bu vesileyle, Resulullah'ın (s), adına haftalar, kutlamalar tanzim edilen doğduğu tarihe dair tarihçilerin kaydettiği ihtilafları da göz ardı etmemek gerektir. Sözgelimi Mısırlı Düşünür Muhammed Hüseyin Heykel (v.1956), 'Hazreti Muhammed Mustafa' (İnkılâb Kitabevi, İstanbul 1985, sf. 105-107) adlı kitabında Resulullah'ın doğum tarihine dair bilgi verdiği yerde O'nun (s) doğduğu yıl, ay, gün ve vakit (gece-gündüz) üzerinde cereyan eden derin ihtilaflardan bahsederken bu kitabı çeviren Ömer Rıza Doğrul (v.1952) da konuya atfen özetle şu tespitlerde bulunmaktadır: Peygamber'in (s) doğduğu gün, ay ve yıl üzerindeki bu ihtilafların hikmetini anlamak biraz da İslam'ın ruhuna nüfûz etmeğe bağlıdır. Bütün bu ihtilafları gidermek mümkündür. Çünkü Asrısaalette bu değerli hadise tahkik edilir ve kesin tarihlere bağlanabilirdi. Peygamber'in (s) hayatına ait -rivayet tekniği açısından- en hurda teferruatı bile aktaran bir nesil için bundan kolay bir iş tasavvur olunamazdı. O halde bu kolay iş niçin yapılmadı yahut niçin ihmal edildi? Bu soruların cevabını vermek yukarıda dediğimiz gibi İslam'ın ruhunu anlamaya bağlıdır. İslamiyet'te kutsiyet Allah Teâla'ya münhasırdır. Başka hiçbir varlığa kutsiyet atfetmek caiz değildir. Onun için İslam telakkisinde mukaddes gün, kişi, hatıra vs. yoktur. Bunlardan birine kutsiyet atfetmek peşi sıra putataparlığa

sürüklenme riskini taşır. İslam, Müslümanlar arasında putataparlık ananelerinin yaşamasına en kesin muhalefette bulunduğu için ilk Müslümanlar, mukaddes gün, kişi vs. diye hiçbir miras bırakmamışlar, bütün kutsiyetin tek kaynağı olan Allah'ın unutulması bu vasfın ondan gayrı bir takım şeylere atfolunmasını istememişlerdir. Ancak daha sonra farklı kültürel saiklerin etkisinde kalan Müslümanlar ise Peygamber'in (s) doğduğu güne kutsiyet atfetmek arzusuyla hareket ederek araştırmalar yapmışlar ve bu yüzden ihtilaflara düşmüşlerdir. Bu ihtilaflar, Asrısaaadet Müslümanlarının yüksek manalı tutumu karşısında elbette değersiz durumdadır. Çünkü Peygamber'i (s) anmak isteyen bir Müslüman'ın herhangi bir güne saplanmasına lüzum yoktur. O şahsiyete karşı gösterilecek hürmet, şu veya bu günde merasim yapmakla ifa edilmiş olmaz. Bu yüzden Asrısaaadet Müslümanları, bugün mübarek olarak bilinen günlerden hiçbirinin tarihini tespit etmediler. Çünkü o özel günlerin hatıralarını muayyen bir ana hasretmek istemediler; aksine Müslüman'ın o hatıraları daima yaşamasını ve yaşatmasını öğrettiler. Ne var ki bu nükteyi anlamayanlar, gün, yıl vs. tayini için ihtilaflara düştüler ve bu ihtilafların içinden çıkamadılar. Oysa kutsal gün diye bir şey tanımamak, Müslümanların belli başlı vasıflarından biridir. Çünkü İslam nazarında mübarek olmayan hiçbir gün ve saat yoktur. Zira gün ve saate bereket veren amil, o günün yaşanma tarzıdır. O günü ve saati Müslümanca yaşayan insan, umulan her bereketi gerçekleştirmiş olur. Bu nedenle sonraki Müslümanların, İslam yaşayışını birtakım göreneklere bağlamak üzere sahih İslam hayatı yerine birtakım merasim ve ayinleri yaşatmak adına çeşitli tarihler tespitte kalkışmaları beyhudedir. Çünkü bu mübarek günlerin hatıralarını her günkü hayatın her lahzasından ayırarak muayyen günlere hasretmek ve böylece her gün, her saat belki her adımda yaşanması icap eden güzellikleri muayyen günlerde tekrar edilen ve sair günlerde ise unutilan birtakım teşrifata çevirmişlerdir.

Başka bir ifade ile ayrı tutulması gereken İslâm Tarihi ile Müslümanların tarihi ve bu tarih sürecinde oluşmuş hata ve sapmaların birikmiş tesiri altındaki günümüz toplumları üzerinde sağlıklı değerlendirmeler yapılmaz ve doğru prensiplerin naslarda geçtiği gibi halkta da var olduğu zannı ile davranılırsa; bu, çoğu kez yanıltıcı olacaktır. Bu nedenle temel kaynak ve din önderlerinin ne dediklerinin önemli olmasının yanında, bunlardan bilgiyi alan durumundaki fertlerin bu aktarılanı ne şekilde anladığı da önemsenmelidir. Özellikle insanlar, bir bilgilenme çabasına girmeden sadece duyup gördükleriyle yetinen ve boşluklarını zanlarıyla dolduran fertler durumunda iseler. Buna binaen özellikle halka, aydınlatma adına vaziyet eden, zihinlerini şekillendiren ve böylesi bir vazifeyi deruhte etme makamında bulunan kimseler, bilgi kaynaklarına ve bu kaynaklardan edindikleri kanaatlere daha çok özen göstererek insanları temellendirilemeyecek şeylerle donatmamaya dikkat etmelidirler. Bu vesileyle bilinmelidir ki Resulullah'ın (s) risalet öncesinde peygamber olacağını işaret eden, bu imayı taşıyan rivayet/ haberlerin tümü kesin olarak kurgusaldır. Sözelimi bu döneme dair rivayet edilen şerh-i sadr (bkz. İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, 2. baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. Ankara 2004., sayfa: 64-66) vb. bütün olağanüstülükler muhtemelen din mensuplarının peygamberler arası üstünlük yarışı çerçevesinde imal ettiği inançlardır.

Bu bağlamda -rahatlıkla gözlemlenebildiği gibi- Kutlu Doğum programları vesilesiyle düzenlenen etkinliklerde çoğunlukla bahsedilen durum söz konusudur. Buralarda İslamî duyarlılığı olan insanlara hurafelerle donatılmış bir peygamber modeli anlatılmaktadır. İşte sakıncalı bulduğumuz böylesi paylaşımların önüne geçmek ve sahîh peygamber tasavvurunu işlemeye çabalamak adına bu etkinliklere katılmak ve değerlendirmek gerekmektedir. Zira bu programlar yoluyla halka doğrudan ulaşmak ve onları Kur'an'la Kur'an'daki peygamberle tanıştırmaya olanağı mevcut ve mümkündür. Tabii ki iştirak edilecek program veya etkinlik büsbütün gayri İslamî bir atmosfer ve ilaveten olumsuz bir amaçla düzenlenmiş değilse. Bu hallerde dahi duruma göre pozisyon almakta fayda vardır. Şüphesiz burada kastımız, ne olursa olsun ve her şeye rağmen bu kutlamalarda bulunmak ve sırf yaygınlık kazandığı için benimsemek değildir. Bunlar, böylesi hususlarda kaale alınacak kriterler bile olamaz. Ne var ki bu faaliyetlerin kendinden kaynaklı olumsuz bir tarafının bulunmaması ve ilaveten toplumla doğrudan teması olanaklı kılması hasebiyle değerlendirmeyi gerektirmektedir. Esasen çok geniş çapta yanlış olan, içerik ve değerlendirme tarzlarıdır ki bizim de müdahaleyi gerekli gördüğümüz tarafı budur ve bunun ıslahı ancak mümkün mertebeye içinde bulunmakla söz konusu olabilecektir. Sırf bu nedenle yani, kutlamaların beraberinde getirdiği büyük çapta düşünsel olan sakıncaları dolayısıyla ve halkı bunlardan haberdar etmek adına etkinlikleri adeta boykotla mahkûm etmek yerine mahiyete müdahale amacıyla içinde bulunmanın daha doğru olacağı görülmektedir.

İçerikten kaynaklanan sakıncalardan biri, bu işin daha geniş çevrelerde cahiliye şiirinin ana damarlarından biri olan 'methiye' yarışına çevrilmiş olmasıdır. Nitekim bu 'kim daha çok övecek?' yarışını, çığırından çıkmış, artık Peygamber'i 'tanıtma' değil, genellikle 'tezgâhlama'ya dönmüş olmaktadır. Elbette bu arada olan, vahyin inşa etmeye çalıştığı sahîh 'peygamber tasavvuruna' olmaktadır. Zira bu vesileyle Efendimizi tanıtma iddiasıyla çıkılan yolda, maalesef O (s), artık tanınmaz hale getirilmekte, Allah'ın 'örnek' göstererek hayatımızda üretmemizi istediği bir değer, böylece 'tüketmeye' koyulmaktadır. Sanki Peygamberin methiyelere ihtiyacı var da, bizim O'nu (s) örnek alıp hayata taşımaya ihtiyacımız yokmuş gibi. Kanımızca bu ikinciyi gerçekleştirmek yerine birinci pozisyonu tercihle O'na manevi bir 'rüşvet' ödemesi yapılmış olmaktadır. Oysa esasen O'nun (s) bizlerin övgüsüne değil, bizim O'nun modelliğine (sünnetine) ihtiyacı hadsiz safhadadır.

Bu etkinliklerin kimi zaman ve çevrelerde herhangi bir yıldönümü anısı gibi hatıra kabilinden kutlandığı da görülmektedir. Oysa Peygamber aleyhisselam bir müslüman için 'anı' olabilir mi? Bilindiği gibi anılar 'geçmişte kalanı' diğer bir ifade ile 'geçip gitmiş olanı' temsil ederler. Şimdi Peygamberimiz bir müslüman için 'anılarda kalan/ geçip gitmiş olan', dolayısıyla 'anılan' mı olmalıdır? Zira 'anmalar' genellikle unutulmanın zımnî bir itirafı durumunda olurlar. Unutulmamış olanın, dahası hayatın ta merkezinde olanın, anılmasından söz edilebilir mi? Nitekim birini anmak, onu hatırlamaktır. Elbette hatırlamak, iyidir; lakin bu hatırlanan bir peygamber ise onu hatırlamakla teselli bulmak, bir o kadar düşündürücü de olsa gerektir. Şu halde Peygamberimiz bir müslüman için sadece bir 'anı' değilse, Kutlu Doğum

münasebetiyle yapılan etkinliklerin de, ‘dostlar beni hatırlasın’ türünden bir ‘anı’ durumuna gelmesine mani olunmalı ve bu hususta bir bilinç oluşturulmalıdır.

Öte yandan yayın piyasasında vahyin inşa ettiği peygamber tasavvurundan mahrum biçimde yazılmış, hakikate ve kaynağa sadakat kaygısı taşımayan harcıâlem ve çalاکalem eserlerin varlığı da malumdur. Bu vesileyle her yerde olabileceği gibi işin istismarını yapanlar da yok değildir. Nitekim Peygamberimizle ilgili yayıncılık alanında Nasrettin Hoca'nın kazanı misali, eski kitaplar yeni yavrular doğuruyor. İşte buna dur demek adına kutlu doğum programlarını, resûl ve risâleti Kur'an perspektifinden ifade eden kitap vs. yaymaya ve hatta okutmaya vesile kılmak, doğru olsa gerektir.

Bu manada ciddi bir siyer okuru bile olmadan siyer yazmaya kalkanların oyununa gelip onlara müşteri olmamaya mutlaka dikkatler çekilmeli ve etkinliklerde, sahih risalet (ve resûl) – sünnet (ve hadis) bilincine sahip insanların Allah Resûlü'nü tanıtır anlatmalarını sağlamaya dönük çalışmalar yapılmalıdır. Zira ehliyetsiz ve yetkin olmayan, diğer bir ifade ile beşerüstü bir peygamber tasavvuruna sahip kimseler, bilerek veya bilmeyerek sohbet ve yazılarıyla kaş yapayım derken göz çıkaracak kadar zararlı olabilmektedirler.

Bilineceği üzere bir peygambere, biri fizikî varlığına, diğeri misyonuna yönelik iki tür saldırı mümkündür. Bunlardan ikincisine yönelik saldırı, diğere nazaran daha tehlikelidir. Zira peygamberi peygamber yapan gönderiliş amacıdır. Esasen birincisi O'nun vefatıyla artık mümkün de değildir. Ancak aynı şey O'nun misyonu için söylenemez. Çünkü bu tehlike ve tehdit dün vardı, bugün var ve yarın da olacaktır. Muhammed aleyhisselamın misyonuna yönelik saldırılar, çoğu zaman O'nu sevenlerden, daha doğrusu O'nu sevdiğini söyleyenlerden gelmiştir. Ne ki bu sevginin zehirli bir sevgi olduğu açıktır.

Anlaşıldığı kadarıyla, bir peygamberin mesajına yönelik saldırının temelinde, o peygamberin ‘beşer’ kimliğinden çıkarılmış olması yatmaktadır. Bu yüzden olsa gerek Resûlullah'a vahiyle şöyle demesi emredilmiştir: ‘Ben de (vahiy almak dışında) tıpkı sizin gibi bir insanım.’ (Kehf 18/110). ‘Ben, sadece beşer olan bir elçiyim.’ (İsra 17/93).

Bu bağlamda mevlidin tarihi, bunu tesis edenler ve tesis amaçları da dikkatle değerlendirilmelidir. Zira Mevlid Kandili, ilk defa hicretten yaklaşık üç yüz elli yıl kadar sonra Mısır'da, Şii Fâtimî Devleti (357–567/910–1171) döneminde kutlanmaya başlanmış ve daha sonra Eyyubilere (567–648/1171–1250) ve oradan İslam dünyasının çeşitli bölgelerine yayılmıştır. Osmanlılar (699–1342/1299–1923) döneminde ise, yaklaşık altı yüz (kuruluşundan ise üç yüz) yıl sonra ve daha çok siyasî nedenlerle II. Selim (saltanat dönemi: 974–982/1566–1574) ile başlayarak peşinden oğlu III. Murad (saltanat dönemi: 982–1004/1574–1595) zamanında resmileştirildi ve minarelerde kandiller yakılarak duyurulup kutlandığı için 'Kandil' olarak anılmaya başlandı. Ancak kandil gecelerini kutlayan her toplum kendi kültüründen de buna bir şeyler eklemiş ve böylece gelenekselleşmiştir. Ne var ki Peygamber Efendimizin doğum günü olarak belirtilen bu günün faziletine dair geçerli herhangi bir delilin mevcut olmadığı da bilinmelidir. (bkz. Mustafa Akman, Özgün İrade dergisi, sayı: Nisan/84, İstanbul 2011. sf. 30-33)

Öte yandan dindarlık sergileme alanı olarak keşfedilen kandil kutlamaları, beraberinde yeni dinî anlayış ve dindarlık tipleri de ihdas etmiştir. Bu kutlamaların keşfedilmesiyle beraber ilgili rivayet bütün varyantlarıyla uydurma olmasına (bkz. Bünyamin Erul, Uydurma Rivayetlerde Peygamber Tasavvuru, İslam'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri ve Değeri, [Kutlu Doğum Sempozyumu 2001] 2003, sf. 427) rağmen 'gül' motifi bol keseden piyasaya sürülmüştür. Bu vesileyle yenilerde geliştirilen bir dindarlık sergileme anlayışı da 'Salâvat Hatmi' adı verilen bir çeşit yeni tip ibadet argümanıdır. Bu inanca göre tıpkı Kur'an hatmi gibi, sayaç veya tespihlerle binlerce salâvat çekilir ve böylece hatimler indirilmiş olunmaktadır.

Buradaki kaygımız, İslam'ın Resûlullah (s) örneğindeki safiyetinin kaybedilerek muharref din ve dindarlık algılarının gittikçe yaygınlık kazanması ve tashihi adeta imkânsız bir sürece girilmesidir. Böylesi bir duruma müncer kalmamak adına hiç olmazsa biz okumuş kimselerin, akletmenin de temel malzemesi olan (sahih) bilgi ile mücehhez olarak öncelikle kendi dine/ hayata bakış açılarımızı kontrolden geçirip tashih ettikten sonra toplumsal duyarlılık gereği en azından ulaşabildiğimiz çevreyi inzar etme sorumluluğu malumdur. Bu manada herkes, karınca kararınca bir Kur'an Nesli yetiştirme, bu nesil içerisinde bir fert olabilme adına elinden geleni esirgememek durumundadır.

Şimdi sırf yaygın veya var olan bir düşünceyi benimsemek, bunun herhangi bir şekilde sağlamasını yapmadan kabul etmek, dinî hayatı bırakın, dinî düşünceyi bile seyri açısından önü alınmaz bir sonuca götürebilir. Bu bakımdan olayın bir de şu boyutuna dikkat çekenlere de kulak verilmeli diye düşünüyoruz: Ülkemizde devlet kurumlarının ve STK'ların çokça rağbet ettiği, 'Kutlu Doğum' kutlamaları, ümmetin diğer halklarınca pek de bilinip kutlanmamaktadır. Bu nedenle bahsi geçen bu kutlamaların, Türk Müslümanlığı gibi ulusal bir din üretme çabalarının bir parçası olması ya da dönüşmesi endişesi bulunmaktadır.

Bu açıdan bakınca bunun, bugünkü haliyle yani 'Kutlu Doğum Programları' adıyla ihdas edilip bir ritüele dönüştürülmesi doğru olmayabilir. Kaldı ki bebek olarak doğduğu günden çok, Hira'da risâletle gerçekleşen bir 'kutlu doğum'un izini sürmek, onu gündemleştirmek, insanlığın gündemine bu büyük doğumu taşımak daha esaslı olmalıdır. Şu halde bize düşen, O'nu andığımızdan daha çok, anlamaya çalışmak ve yaşamak olmalıdır. Şüphesiz Allah Resûlü'nü anmalar, eğer anlayıp yaşamaya kapı aralıyorsa anlamlıdır. Zira sevgiden ibaret bir bağlanma kâfi gelmez. Sevginin mutlaka sevileni anlamayı kolaylaştırması gerekir. Sevgi, sevileni anlamayı zorlaştırıp, hatta imkânsız kılıyorsa buna başka bir ad konulsa gerektir. Bir kere sevginin bedelinin ödenmiş olması icap eder. İşte sevileni anlamayı kolaylaştıran sevgi, bedeli ödenmiş sevgidir. Bu sevgi, tanımanın artmasına paralel artan bir sevgidir. Böylece insan sevdikçe tanır ve tanıdıkça sevmiş olur.

Hâsıl-ı kelam, bilahare üretilmiş Kutlu Doğum ve kandiller formunda hiçbir özel gün ve gece; bir merasim değil, hayat dini olan İslam'ın gününden tesis edip tavsiye ettiği ritüeller değildir. Ancak yaygınlık kazanıp kültüre (örf-gelenek) dönüşen uygulamaları görmezden gelmek de olası değildir. Dolayısıyla artık bir nevi örf kabul edilmesi mümkün böylesi programların halka, temellendirilmiş dini/ dindarlığı ulaştırmaya vesile olacağı, insanların bu

sayede duymadıkları, bilmedikleri veya unuttukları bazı değerleri öğrenecekleri beklentisiyle iştirak yanlış olmasa gerektir. Söz konusu etkinliklerde sergilenen konferans, vaaz, seminer, sempozyum ve kitap yazım veya tanıtımı gibi safhalar ile toplumsal algı ve yaşantımızda icra edilen veya öğretilen yaygın mitolojiyi de ıslah etmek böylece daha mümkün olabilecektir. Zira bu programlar, halkla doğrudan temasın en canlı saha ve sahneleri durumundadır. Dolayısıyla bu işlevselliği göz ardı etmek, sıhhatli bilgiyle donatılarak inanç ve amelde ıslah olmuş toplum yaratmak hedefinde önemli bir aracı yok saymak olacaktır. Burada artık kamu gündemine girerek toplumsal kabul gören bu geleneklerin icra mekânlarını, toplumun zihnini, Resul aleyhisselam örneğinde şekillenen Kur'an kültürüyle inşa ve sağlıklı bilgi ile donatmaya vesile (zarf) kabul etmek daha doğru olacaktır. Zira bilineceği üzere mümkün mertebeye mazrufu/ mahiyeti, zarfa tercih etmek ve halkla buluşma vesilesi saymak evladır. Bu programlar kitle eğitimi açısından çok önemli araçlardır. Duygu yüklenerek iştirak eden halkın bu tür etkinliklerden istifadesi ise tartışmasızdır. Yeter ki halkın önünde görünenler, halka yön verenler ve halkın zihnini inşa edenler öncelikle kendilerini ıslah etmiş olsunlar.

